

Nr 548.

Av herr Bergstrand i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 122, angående anslag till ny ungdomsanstalt för svårbehandlade, m. m.

I proposition nr 122 har Kungl. Maj:t begärt ett anslag av 500 000 kronor för förberedelsearbeten till en ny anstalt, benämnd Roxtuna, för svårbehandlade ungdomliga lagbrytare.

Det framgår av propositionen, att kostnaderna för anstalten beräknas bli mycket höga. Beräkningar giva vid handen, att den i dagens prisläge sannolikt måste draga en kostnad av betydligt mer än 8 000 000 kronor. Då planen räknar med ett klientel av 60--70, blir anläggningskostnaden ca 120--125 000 kronor per elev, en avskräckande hög siffra. Härtill kommer, att den tilltänkta organisationen sannolikt medför att dagkostnaden per intagen måste beräknas till ca 40 kronor, dvs. inemot 15 000 kronor per år och elev.

Inför de väldiga kostnader, som den projekterade anläggningen sålunda kommer att draga, inställer sig i första hand frågan, om utbytet för samhället kan motivera en så avsevärd investering.

Sedan åtskilliga år har vården av de asociala och kriminella elementen medvetet i vårt land varit inriktad på att ersätta en äldre tids straffmetoder med en på modern pedagogisk och psykologisk grund uppbyggd fostran till social inpassning i samhället. Om det väsentliga värdet av de tankegångar, som ligga till grund härför, behöver här icke diskuteras. Däremot måste den frågan ställas, om det hittills gjorts sannolikt, att de nutida människovårdande metoderna i behandlingen av dessa yngre kriminella samhällselement redan givit så övertygande resultat i sin praktiska tillämpning, att landet i nuvarande läge har anledning binda ett så betydande kapital i en anstalt av föreslagen typ.

Våra ungdomsvårdsskolor och vårt öppna ungdomsfängelse vid Skenäs äro uttryck för modern inriktning av den ungdomsvård, varom här är tal. De ha arbetat under avsevärd tid. Alla veta vi dock, att det inom landet råder mycket delade meningar om effekten hittills motsvarat förväntningarna. Återfallen i kriminalitet av de på anstalterna behandlade äro talrika. I landet stiger ungdomskriminaliteten på ett skrämmande sätt, varvid ej sällan måste konstateras, att de drivande krafterna utgöras av tidigare på ungdomsanstalterna vårdade.

Förvisso kan också pekats på många lyckade resultat av vården. Ej heller med tidigare mer inhumana metoder saknades sådana. Men i stort måste nog konstateras, att vi tills vidare sakna övertygande be-

vis för att de teoretiskt så välgrundade, nya behandlingsmetoderna i sin praktiska tillämpning hittills vunnit de resultat och givit samhället det utbyte man väntat.

Det må tills vidare lämnas därhän, varpå detta kan bero. Möjligen äro behandlingsmetoderna ännu ej tillräckligt väl genomarbetade och djupgående. Ganska påtagligt är att tillräckligt skolad och i övrigt för arbetet lämpad personal ännu i väsentlig grad saknas. Det måste därför här bringas i erinran, att Røxtuna kommer att bli mycket personalkrävande. Det fordras icke någon större grad av profetisk förmåga för att konstatera, att landet icke inom avsevärd framtid kan komma att disponera över för ändamålet kvalificerad, tillräcklig personal annat än genom uttunnningar, indragningar och kvalitetssänkningar på andra lika viktiga områden.

I det långa loppet är landet föga betjänat av att ha aldrig så välplanerade, moderna och dyrbart utrustade anstalter, som dock icke kunna fungera på avsett sätt på grund av bristen på lämpliga personella resurser. Det i och för sig bekymmersamma läget för ungdomsfångvården måste enligt många mening i dagens läge angripas på annat sätt. Det har heller icke tills vidare kunnat göras sannolikt, att icke genom mindre kostnadskrävande och för våra möjligheter bättre avpassade åtgärder lika goda resultat kunna vinnas. Arbetet måste härutinnan fortgå med om möjligt ökad intensitet med prövning av andra framkomliga vägar.

På grund av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen må avslå Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av 500 000 kronor till förberedelsearbeten för den planerade anstalten Røxtuna.

Stockholm den 10 april 1951.

Paul Bergstrand.
